

раптова смерть, особливо при цукровому діабеті, частіше трапляються вранці, а порушення сну призводить до появи виразок, серцево-судинних захворювань. Люди, котрі працюють в нічний час, досить часто страждають на стрес. А жінки цієї групи також мають підвищений ризик розвитку раку молочної залози.

Висновки. Враховуючи потреби часу, постає нагальна необхідність подальшого розвитку хрономедицини, вивчення чинників, які зумовлюють порушення біологічних ритмів організму людини (явище десинхронозу), оскільки її технології спрямовані на лікування, профілактику, перш за все, хронічних захворювань, підвищення якості і тривалості життя людини.

ЩО ЇЛИ ТА ПИЛИ УКРАЇНЦІ НА ПОЧАТКУ XX СТОЛІТТЯ ? WHAT UKRAINIANS ATE AND DRANK IN THE EARLY TWENTIETH CENTURY?

Ткаченко О. Т.

Науковий керівник: к. іст. н., доц. Семергей Н. В.

Tkachenko O. T.

Scientific adviser: assoc. prof. Semergey N. V., PhD

Українська медична стоматологічна академія

м. Полтава, Україна

Кафедра філософії та суспільних наук

Актуальність. вивчення і узагальнення знань етносу, а, особливо, способу життя українців дає можливість дати оцінку розвитку культури і, загалом, держави, а отже тема харчування, що була не на останньому місці на початку XX століття, несе багато даних, які варто збирати і висвітлювати.

Мета роботи. з'ясувати та узагальнити раціон харчування українців на початку XX століття

Матеріали та методи. метод періодизації, історико-порівняльний метод, систематичний метод

Результати. Найбільш популярними стравами тих часів були, як не дивно, каші. Кукурудза, жито, гречка були для кожного українця доступними, і тому входили в раціон чи не кожної родини.

Другими за популярністю стравами були рибні супи, добавки і юшки. Саме тому оселедець, карась, осетрові, короп, лин, в'юн або лящ були в кожній оселі. До того ж велика кількість річок дала можливість розвиватися промислу вилову риби (Дніпро, Дністер, Південний Буг, Дунай). Згадавши про юшки, які були не менш популярніші каш чи риби, важливо згадати роль борщу, варева, холодника і кулешів в тогочасних раціонах українців. Цікаво, що мало країн зможуть посперечатися більшою кількістю перших страв. Звісно українці не забували про м'ясо, хоча частка його використання мізерна. Ті, хто постувався, мали спеціальний раціон. Популярності набувало сало, його зберігали в засоленому і підвішеному в мішку на стелі стані. До сьогодні в нашому раціоні присутні соняшник, томати, капуста, лобода, огірки і картопля. Випікання хлібу також було популярним. Виникли такі види хлібу, як хали (плетені булки), куликівський хліб (два м'якуша, які не повністю роз'єднувалися) і бухта (булочки з конфітюрами).

Звичайно необхідне було і використання різних приправ. Початок XX століття припадає на еру популярності часнику та хрину. Також використовували листя кульбаби, кропиви, дикий щавель, лободу і бурякове листя, але виключно для прикрас. На солодке варили квашу – киселеподібну страву на основі рідкого кислого тіста. Поширення набували і вареники з різного тіста: пшеничного, гречаного і, навіть, заварного. Їх варили з вишнею, чорницею, лісовими ягодами та полуницею. Цікаву статистику надає книга «Сільськогосподарська статистика» щодо кількості кілокалорій на одну душу в місць по регіонах.

Висновки. В раціоні переважали рибні і м'ясні страви, поширення набували десерти, вдосконалювалися рецепти приготування рідких страв, а також в їжу прийшло поняття «приправа», що почало часто вживатися саме з часів початку XX століття.

SUBSECTION OF UKRAINIAN STUDIES ПІДСЕКЦІЯ УКРАЇНОЗНАВСТВА

ДЖЕРЕЛА ПОХОДЖЕННЯ ТА СПОСОБИ ТВОРЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ ПРІЗВИЩ СТУДЕНТІВ УКРАЇНСЬКОЇ МЕДИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЧНОЇ АКАДЕМІЇ

SOURCES OF ORIGIN AND METHODS OF CREATION OF UKRAINIAN NAME OF STUDENTS OF UKRAINIAN MEDICAL DENTAL ACADEMY

Курило В. О.

Науковий керівник: Юфименко В. Г.

Kurylo V. O.

Scientifik adviser: Yufymenko V. G.

Українська медична стоматологічна академія

м. Полтава, Україна

Кафедра українознавства та гуманітарної підготовки

Актуальність нашого дослідження зумовлена тим, що знайомство з історією та складом прізвищ дає можливість знайти свої корені, розширити світогляд людини, подивитися на деякі речі іншими очима. Прізвище – це важлива родова спадкова назва особи, без якої вже протягом кількох століть не обходиться жодна людина.

Метою роботи є з'ясування джерел походження та способів творення українських прізвищ, які поширені серед студентів Української медичної стоматологічної академії.

Матеріали та методи дослідження. Матеріалом дослідження стали прізвища студентів III курсу стоматологічного факультету УМСА. Предметом дослідження є походження та способи творення українських прізвищ та їх закріплення за родами. Методи дослідження – описовий, пошуковий, дослідницький, теоретичний, методи аналізу, синтезу, індукції, спостереження та узагальнення.

Результати. Для досягнення мети роботи вирішені такі завдання:- опрацьована наукова література з цієї теми; - досліджено історію виникнення українських прізвищ; - виявлено джерела виникнення прізвищ; - проаналізовано способи творення цих прізвищ; - з'ясовано семантику твірних основ прізвищ.

Висновки. Аналіз 291 прізвища студентів III курсу стоматологічного факультету Української медичної стоматологічної академії виявив, що значна їх частина утворена від чоловічих імен (29,7%) та за індивідуальними ознаками першого носія (28,5%), меншу частину становлять прізвища, походження яких невідоме (з колишніх прізвищ) (16,6%) та ті, які утворені від назви професії або за соціальною приналежністю (16,9%). Незначною частиною є прізвища іншомовного походження – (8,3%). За способом словотвору та граматичними особливостями прізвища студентів УМСА поділяються на дві групи:1) іменникового типу — (75,4 %); 2) прикметникового типу — (24,6 %). Найпродуктивніший спосіб творення прізвищ іменникового типу є: 1) морфологічний (суфіксальний) -енко - (45, 7%), суфікса -к-о - (10,3%), суфікса -ук (-чук) - (9,0%), суфікса -ун- (4,0 %). 2) лексико-семантичний - (19,2%). Найпродуктивніший спосіб творення прізвищ прикметникового типу є також морфологічний (суфіксальний та префіксально-суфіксальний). Найбільша частина прізвищ утворилася за допомогою суфіксів (-ськ, -зьк, -цьк) - (27,5%); (-ов, -ав) –(37,3 %); -ев (-ев), -ів - (8,8 %); -н - (6,9 %). Порівнюючи результати аналізу способів творення прізвищ іменникового та прикметникового типу, слід зазначити, що найпродуктивнішим для творення прізвищ студентів УМСА є морфологічний (суфіксальний) спосіб творення.

ОДОРАТИВНА ЛЕКСИКА В СЛОВНИКОВОМУ ДИСКУРСІ ODORATIVE VOCABULARY IN VOCABULARY DISCOURSE

Курило В. О.

Науковий керівник: Юфименко В. Г.

Kurylo V. O.

Scientific adviser: Yufymenko V. G.

Українська медична стоматологічна академія

м. Полтава, Україна

Кафедра українознавства та гуманітарної підготовки

Актуальність виборутеми наукової роботи окреслили її й зумовили важливі фактори. Грунтовне дослідження семантики, етимології функційних характеристик одоративної лексики нині цілком на часі. Тож конкретну наукову зацікавленість викликає те, що ця лексична група віддзеркалює історичний поступ народу України та його мови.

Мета роботи опрацювання якісних і кількісних характеристик лексичних одиниць на позначення запаху в сучасній українській мові, з'ясування їхньої етимології, визначення лексико-семантичної сутності, пошук структурних і граматичних характеристик, системних зв'язків та стилістичних функцій.

Матеріали, методи та завдання, потрібні для досягнення поставленої мети:

- виокремити лексеми на позначення запаху, укласти їх реєстр (словник одоративної лексики), визначити їхнє місце й роль у лексичній системі української мови;
- дослідити семантичну будову зазначених номенів, окреслити їхні тематичні блоки;
- простежити етимологію базових лексем запаху;
- описати формально-граматичну будову аналізованих одиниць;
- з'ясувати функційно-стилістичні нюанси назв запаху.

Результати роботи полягають у тому, що в ній виконано комплексний аналіз номенів запаху: з'ясовано їхнє значення та функції; досліджено етимологію; уперше в українській мовознавчій науці укладено мінісловник одоративної лексики, яким зможуть користуватися студенти медичних вишів під час збору анамнезу в оториноларингології, а також студенти-філологи під час вивчення лексикології.

Висновки. Номен на позначення запаху в українській мові містить активну, історично сформований блок слів, що досить активно використовується у мовленнєвих актах, наповненим семантичним багатством, поліфункційністю, структурними варіаціями. Це зумовлено давністю походження аналізованих назв та властивістю репрезентувати життєво важливі функції захисних реакцій організму, що сформувалися в процесі тривалої еволюції людини в умовах трудової діяльності взаємодії з довкіллям. Назви запаху репрезентують результат пізнавальної діяльності людини в одній із важливих сенсорних сфер. Для ґрунтовнішого детальнішого лінгвістичного дослідження з метою тлумачення відповідних мовних явищ бажаним є залучення відомостей з медицини, фізіології, психології, предметом вивчення яких є відчуття запаху.

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ РЕПЕРТУАРІВ НАРОДНИХ АНСАМБЛІВ ПИРЯТИНЩИНИ COMPARATIVE ANALYSIS OF FOLK ENSEMBLES OF PYRIATYN REGION

Мороз А. Д.

Науковий керівник: к. філ. н., доц. Лещенко Т. О.

Moroz A. D.

Scientific adviser: assoc. prof. Leshchenko T. A., PhD

Українська медична стоматологічна академія,

м. Полтава, Україна

Кафедра українознавства та гуманітарної підготовки

Актуальність праці українознавчого характеру підтверджують міркування про те, що в сучасному світі всі цивілізовані народи переживають процеси урбанізації та глобалізації, які нівелюють національні відмінності, уніфікують культуру різних етносів. Для української нації, яка впродовж століть потерпала від бездержавності, нищення національної культури, такі тенденції можуть стати згубними. Сприймаємо за необхідне докласти максимум зусиль для збереження, відродження, розвитку й презентації всього найкращого, що має український народ, насамперед нашої традиційної культури. Теоретико-методологічну базу дослідження цього питання ще й дотепер не вибудовано.